

Amanuenssuuri Afrikassa

Kolmen vuoden lääketieteen opintojen jälkeen oli aika suorittaa ensimmäinen amanuenssuuri ja minä suuntasin harjoittelua varten kesäkuussa 2008 aina Tansaniaan, Afikkaan, asti. Osallistuin kahden viikon ajan Ruotsin helluntaiseurakuntien organisoimaan CHE-kyläkehitysohjelmaan ja kaksi viikkoa tein harjoittelua paikallisessa Nkingan sairaalassa. Harjoitteluni hyväksyi Oulun lääketieteen laitoksen Kansanterveystieteen ja yleislääketieteen laitoksen vastaava professori.

Tansanian maaseudulla tyypillisimpiä tauteja ovat malaria, erilaiset ripulitaudit, silmätaudit, AIDS, syyhy, tuberkuloosi ym. ja yhteensä yli 90% näistä taudeista on helposti ennaltaehkäistävissä juomaveden keittämisen, hyttysverkkojen ja oikeanlaisen ruokavalion sekä peseytymisen avulla. CHE (Community Health Education)-ohjelmaa hyödyntävät useat eri kehitys yhteistyöjärjestöt jo noin 50 eri maassa ja tämän ohjelman keskeisenä tavoitteena on saada kyläyhteisöjen ihmiset itse työskentelemään terveytensä edistämiseksi. Tämä toteutetaan käytännössä niin, että kyläläiset valitsevat keskuudestaan edustajat, jotka varustetaan tiedolla yleisimmistä sairauksista ja niiden ennaltaehkäisystä ja he sitten kiertävät omissa kylissään ja kouluttavat edelleen naapureitaan sekä toimivat itse oman yhteisönsä ”malliperheinä”.

Minäkin osallistuin Taboran alueella, Tansaniassa, eri kylillä suoritettavaan koulutukseen ja näiden vierailujen aikana nukuimme teltassa tai savimajassa. Päivisin istuimme puoliympyrässä kyläläisten kanssa ja pidimme koulutusta savikirkossa tai suuren puun alla. Paikalliset myös tekivät meille ruokaa ja sainkin kunnolla tuntumaa afrikkalaiseen kulttuuriin! Eksoottisin makuelämys lienee ollut hanhen suolet ja mahalaukku. Iltaisin istuimme nuotion ääressä ja vain tähdet valaisivat pilkkopimeässä Afrikan yössä auringonlaskun ja -nousun välillä, sähköä ei ollut. Jos kylään oli rakennettu vessa, se oli jo melkein luksusta. Ihmiset olivat maaseudulla hyvin ystävällisiä, mutta hämmennystä herätti se, että paikalliset kylänjohtajat olisivat mielellään vaihtaneet vaalean kouluttajan viiteenkymmeneen lehmään!

Suoritin kahden viikon verran harjoittelua myös paikallisessa Nkingan sairaalassa, jossa minun lisäkseni ainut länsimaalainen työntekijä oli eräs ruotsalainen fysioterapeutti. Nkingan sairaala oli tansanialaiseksi sairaalaksi korkeatasoinen ja siellä oli noin 200 vuodepaikkaa, mutta koko sairaalassa ei kuitenkaan voinut ottaa ekg:tä ja UÄ-mahdollisuuskin oli vain pari kertaa kuukaudessa. Sairaalassa ei myöskään ollut mitään akuutti tai –tehohoito-osastoa ja tuberkuloosi-, lepra ja AIDS-potilaat kulkivat kaikki sekaisin, mitään eristyksiä ei käytännössä ollut. Kun menimme leikkaussaliin kädet pestiin vain saippualla ja kirurgi puki minulle suojavaatteet päälle. Siinä oli länsimaalaisella lääketieteenopiskelijalla ihmettelemistä!

Tutkin kahden viikon aikana paljon potilaita paikallisen lääkärin apuna polilla ja osastolla ja avustin myös useissa leikkauksissa. Sairaalassa ei ollut yhtään anestesia lääkäriä, mutta kirurgiaa kylläkin ahkerasti. Potilaat olivatkin leikkauksien ajan täysin hereillä, anestesiahoitajat hoitivat tosin puuduttamisen. Leikkauksien aikana potilaalta mitattiin vain verenpainetta perinteisellä mansetti-stetoskooppi-menetelmällä, mutta mitään senkummempia anestesia-laitteita ei ollut. Potilaat selvisivät kuitenkin leikkauksista melko hyvin ja vaikka resurssit olivat hyvin rajalliset kirurgiset operaatiot todella pelastivat ihmishenkiä. Yksi mieleenpainuvimpia leikkaussalikokemuksia minulle oli kun pääsin avustamaan keisarinleikkausta.

Nkingan sairaalassa monet taudit, jotka tähän mennessä olivat olleet vain yksi kuva tai kappale oppikirjassa muuttuivat harjoittelun aikana elävämmäksi. AIDS, malaria, tuberkuloosi, lepra, Burkittin lymfooma ja Kaposin sarkooma saivat Afrikassa kasvot. Minuun teki myös vaikutuksen afrikkalaisten lääkäreiden vahvat kliiniset taidot, jotka olivat kehittyneet hienojen tutkimusmenetelmien ja -laitteiden puuttuessa.

Kokonaisuutena amanuenssuuri Afrikassa oli todella opettavainen ja hieno kokemus. Näin tansanialaisessa sairaalassa paljon sellaista mitä en varmasti Suomessa olisi nähnyt ja myös monet elämykset afrikkalaisen kylän keskellä pysyvät mielessä pitkään. Tansaniassa tunsin myös vahvasti sen, että minne ikinä matkustankaan tai mitä ikinä elämässä tapahtuu, Jumala on lähellä ja pitää minusta huolta. Tähän turvaten on hienoa jatkaa lääketieteen opintoja ja suunnata kohti uusia seikkailuja.

Johanna Tossavainen LK

